

STAŘEŠINA UNDERGROUNDU, SAXOFONISTA SKUPINY PLASTIC PEOPLE, BÁSNÍK A ZAHRADNÍK

Vratislav Brabenec (*1943)

Narodil se 28. 4. 1943 v Horních Počernicích, rodiče byli úředníci, otec po únoru 1948 musel do výroby, pak pracoval na ministerstvu dopravy. Matka byla hudebně nadaná a Vratislav, který po ní tento talent zdědil, hrál od třinácti na klarinet, od patnácti na saxofon, pak na tenorsaxon, s nímž vystupoval ve své první „svazácké“ skupině Akord na tanečních zábavách.

Po základní škole se vyučil zahradníkem na Střední zemědělské škole v Mělníce. Po maturitě v roce 1961 mu byla svěřena starost o péči o zeleň v Příbrami, kde zůstal rok a půl, později pod jeho rukama prošlo několik parků v Čechách i v Kanadě. V osmnácti odešel do Prahy a v roce 1965, též pod vlivem přátelství se Svatoplukem Karáskem, se kterým se znal od roku 1960, začal studovat na Komenského evangelické teologické fakultě, kterou však nedostudoval a více než životu duchovnímu se věnoval životu bohémskému.

Hudební styl, jemuž Brabenec dával přednost, se lišil od big beatu či rocku, který na přelomu 60. a 70. představoval již normu. Brabenec „cítil“ hudbu spíše jazzově či free jazzově, případně psychedelicky. Hrál v různých divokých formacích, z nichž jisté proslulosti dosáhl Sen noci svatojánské band, spřízněný s výtvarnickou společností Křížovnická škola čistého humoru, jíž byl rovněž členem a odkud ho znal Ivan M. Jirous. Ten odhadl Brabencův potenciál pro umělecké oživení skupiny The Plastic People of the Universe, za jejíž umělecké směřování se cítil být odpovědný. Navzdory tomu, že si kapelník skupiny Milan Hlavsa nedovedl představit, že by v jeho kapele hrála „nějaká flétna“, stal se Brabenec v roce 1972 členem Plastiků, a posléze i k Hlavsově spokojenosti. Dle hudebních historiků se právě Brabencových příchodem dotvořil typický „sound“ Plastic People, což se projevilo hned na albu Egon Bondy's Happy Hearts Club Banned a pak na klasických projektech, na nichž se Brabenec podílel duchovně a autorsky: především Pašijové hry a Co znamená vésti koně. Specifickou stránkou existence Plastiků byla skutečnost, že jako kapela bez přehrávek, tedy bez oficiálního povolení, téměř nekonzertovala, vystupovat mohla jen na soukromých akcích, což se podařilo zhruba dvakrát do roku. „*Jinak jsme vedli planej kavárenskéj život,*“ říkal k tomu s nadsázkou Brabenec. Kromě toho se však Brabenec věnoval i z důvodů existenčních rekultivaci parků,

z nichž zejména zámecký park v Měšicích u Prahy se stal do jisté míry landartovým dílem českého uměleckého podzemí.

Brabenec, jehož kubistický nos by se mohl stát logem českého undergroundu, však zasáhl do dějin nejen uměleckým způsobem. Významný byl též soudní proces, který byl proti němu a dalším přátelům veden v roce 1976 a v němž byli uznáni vinni, že „*vyjadřovali neúctu ke společnosti a pohrdání jejími morálními zásadami*“, což se dělo „*zejména soustavným opakováním a zdůrazňováním vulgárních výrazů*“. Brabenec byl spolu s Pavlem Zajíčkem a Svatoplukem Karáskem odsouzen na osm měsíců, recidivista Ivan M. Jirous dostal rok a půl. Následkem procesu vznikla Charta 77, kterou Brabenec po propuštění z vězení podepsal.

V následujících letech byl Brabenec vystaven silným policejním represím, jejichž cílem bylo vyštvat ho ze země. K tomu se rozhodl po fingovaném únosu svého čtyřletého dítěte. V roce 1982 se s ním a se svou ženou Marií Benetkovu vystěhoval nejdříve do Rakouska, po roce do Kanady, kde se znovu setkal se svým kanadským spoluhráčem Paulem Wilsonem, a především s přírodou, po níž vlastně toužil především. Tak aspoň o tom vypovídají jeho básně, jichž vydal několik sbírek a v nichž se prolíná beatnická autenticita výrazu a vizionářským kazatelstvím, které mu zbylo z let studia bohosloví.

Po návratu do vlasti v 90. letech je Brabenec platným členem skupiny Plastic People a nadále tvořícím strážcem odkazu českého undergroundu.

Autor textu Jiří Peňás